

Emlékeztető
a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács
2018.12.01-jén 10:00 órakor kezdődő üléséről,
a SZÁMALK épületében
(1119 Budapest, Mérnök u. 39.)

Az ülésen küldött, vagy megbízott által képviseltetve jelen voltak: Amöba Alapítvány, Bethlen Gábor Alapítvány, Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért, Csányi Alapítvány a Gyermekekért, Erdélyi Tehetségsegítő Tanács, Evangélikus Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet, Kutató Diákok Országos Szövetsége, Kutató Diákokért Alapítvány, Logos Alapítvány, Magyar Innovációs Alapítvány, Magyar Innovációs Szövetség, Magyar Tehetség gondozó Társaság, Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége, Magyarországi Evangélikus Egyház, MATFUND Középiskolai Matematikai és Fizikai Alapítvány, Mentor Tehetségsegítő Tanács, Nemzeti Tehetségpont, Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, Oboás Társaság Alapítvány, Országos Tudományos Diákköri Tanács, Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanácsa, Székelyföldi Tehetségsegítő Tanács, Talentum Műhely, TDK-ért Közhasznú Alapítvány, Tehetségpártolók Baráti Köre, Tehetségsegítő Tanácsok Országos Kollégiuma, Új Európa Alapítvány (volt MOL Alapítvány), Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, Vajdasági Tehetségsegítő Tanács

Az ülésen részt vesznek továbbá: Krekuska Róbert (EMMI), Nagy Levente (NTT munkabizottság), valamint a Matesz részéről: Domján Gabriella, Fuszek Csilla, Szántó Judit, Szilágyi Zsuzsanna és Györyné Csomó Ildikó.

1. napirendi pont: A napirend elfogadása, jegyzőkönyvvezető, hitelesítő megválasztása

Bajor Péter megnyitja az ülést, majd köszönti a jelenlévő tagokat.

A napirend előtt Balogh László köszönti Szendrő Péter Professzort, akinek kiemelkedő munkássága elismeréseként a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által megítélt Tehetségek Szolgálatáért Életműdíjat adja át.

Bajor Péter megállapítja, hogy a közgyűlés 30 megjelent/képviselet tagszervezettel határozatképes.

Bajor Péter kéri a megjelent tagokat, hogy a napirendnek megfelelően döntsenek a levezető elnök, a jegyzőkönyvvezető és a szavazatszámoló bizottság tagjainak, illetve annak elnökének személyéről. A megjelentek a levezető elnöki feladatra Bajor Pétert, jegyzőkönyvvezetőnek Györyné Csomó Ildikót szavazzák meg. A szavazatszámoló bizottság vezetője Rajnai Gábor, tagjai pedig Havasréti Irénke és Gáborné Haáz Andrea lettek.

Bajor Péter javaslatára a jelenlévők az előzetesen kiküldött napirendet egyhangú szavazással elfogadták.

1. A napirend és a technikai keretek elfogadása, levezető elnök választása (5')
2. Beszámoló a Tehetségek Magyarországa félidei eredményeiről és a futó projektekről (15')
3. A tehetségálózat megerősítési törekvései – akkreditáció, műhelyek jó együttműködési gyakorlatokról (10')
4. A felsőoktatás és köznevelés kapcsolatrendszerének bővülése (10')
5. Tehetségház: kivitelezési közbeszerzés után, forrásbevonás előtt (10')
6. Tehetség Nagykövet Választó Tanács elnöki tisztújítása (5')
7. Tanulmányi versenyek helyzete és javaslatok a továbblépésre (20')
8. A tehetségsegítés helyzete határon túli magyar területeken (20')
9. 2020 utáni tehetségsegítő programok tervezése, lehetséges irányok (20')
10. Egyebek (10')

2. napirendi pont: Beszámoló a Tehetségek Magyarországá félidei eredményeiről és a futó projektekről

Bajor Péter az előzetesen kiküldött anyagokra hivatkozva röviden összefoglalja a Matehetsz aktuális tevékenységét, melynek fő vonalát most a Tehetségek Magyarországá EFOP-os program adja. Ehhez az EMMI támogatásával már harmadik éve tudunk kiegészítő, a közép-magyarországi régióra is érvényes programokat indítani (NTP források).

Ezek a programok Magyarország egészén túl részben határon túli területekre is érvényesek - erről még lesz szó a későbbiekben.

A tutori segítő rendszer egy erős, személyre szóló támogatást jelent 11 hónapon keresztül, amely egy évben 900 gyerek bevonását és 100 tutor munkáját jelenti. Ehhez igazodik több kiegészítő programunk (pl. egyéni tanácsadás). Az egyéni esélyteremtést szolgálja a Csibészturna projektünk: feladatok és rész képességeket mérő és fejlesztő játékok is vannak, csak idén 450 000 megnyitása volt az oldalnak, azaz az oldalt használják a gyerekek és a pedagógusok.

Izgalmas lehetőség, hogy ösztöndíjat is adhatunk az EFOP programban. Ez nem nyilvános ösztöndíj, kifejezetten a Tehetségek Magyarországá Programba bevont fiatalokra vonatkozik, viszont óriási lehetőség, hogy a gyerekek a projekteket szorító beszerzési kötöttségektől függetlenül bármit tudnak az ösztöndíjból venni.

Az egyéni lehetőségek mellett a csoportos programokról sem mondtunk le, ezekről a hálózattal kapcsolatos újdonságok miatt Szántó Judit egy későbbi napirendi pontnál fog beszámolni.

A képzések továbbra is zajlanak, itt fontos elmondani, hogy a képzési piacon komoly a „zsúfoltság”.

Itt említem meg a kommunikációs aktivitásainkat, amiről külön anyagot állítottunk össze. Ezeket a számokat, megjelenéseket, eléréseket úgy érdemes nézni, hogy a projekt kommunikációs feladatait a konzorciumi partnerünk, az Új Nemzedék Központ látja el.

A jelenlévőknek további hozzászólásuk nincs, a beszámolókat egyhangúlag tudomásul vették.

3. napirendi pont A tehetségálózat megerősítési törekvései – akkreditáció, műhelyek jó együttműködési gyakorlatokról

Szántó Judit: Kezdeném a tehetségálózat regisztrációval, melyre 2014 óta csökkenő tendencia jellemző. Évente 130 új tehetségálózat regisztrál. Kétévente a Matehetsz felkéri adatfrissítésre a meglévő tehetségálózatokat: ennek következményeként az erre nem reagáló tehetségálózatok inaktív státuszba kerülnek – ez évente 100-130 körül van, így a hálózatunk mérete az utóbbi években stagnál.

Az akkreditációval évente több mint 200-an élnek, ezt általában az év vége körül hirdetjük meg. Idén az akkreditáció folyamatában olyan minőségi változtatásokat tettünk, melyekkel reményeink szerint az akkreditált és az akkreditált kiváló tehetségálózatok közötti differenciálást könnyítjük meg.

Az EFOP projekt keretében lehetőségünk van rá, hogy a hálózat megerősítését célzó tevékenységeket indítsunk el, így most a következő egy évben műhelybeszélgetéseket szervezünk összesen 25 alkalommal. A cél, hogy a tehetségálózatok egymástól is tanuljanak és az együttműködési jó gyakorlatok minél szélesebb körben elterjedjenek.

Bereczki Kinga: Határon túli területeken is érdemes lenne ilyen műhelyeket tervezni.

Szántó Judit: Jövő őszre tervezünk ilyen, de a hazai műhelyeken is van rá példa, hogy határon túli jó gyakorlat kerül bemutatásra. Szegeden a Bartók Béla Líceum jó gyakorlatát fogjuk bemutatni.

Rajnai Gábor: A tehetségpontok számának csökkenése mögötti külső tényezők mellett volt egy fontos belső motiváció is: úgy láttuk, hogy a számbeli növekedés mellett elengedhetetlen a minőségi követelmények erősítése.

Bajor Péter: A minőségbiztosítás kérdése azért is fontos, hiszen a Tehetségálózat pontjai sok helyen képviselik az egész hálózatot. A hálózatnak van egy természetes fluktuációja, de a minőségbiztosítással igyekszünk a hálózat színvonalát magasan tartani.

Balogh László: Ezek a műhelybeszélgetések azért is fontosak, mert a személyes tapasztalatok átadása rendkívül fontos.

Mentler Mariann: Javaslatként veti fel, hogy ezekre a műhelybeszélgetésre érdemes azokat is meghívni, akik eddig nem voltak tagjai a hálózatnak, hiszen ez jó alkalom lehet az ő bekapcsolódásukra is.

Bajor Péter: Ez azért is jó ötlet, mert továbbra is vannak fehér foltok a hálózatban.

A jelenlévőknek további hozzászólásuk nincs, a beszámolókat egyhangúlag tudomásul vették.

4. napirendi pont: A felsőoktatás és köznevelés kapcsolatrendszerének bővülése

Szendró Péter: A Matehetsz eddig egy évtizedes munkája nyomán a felsőoktatásban is tehetségbarát légkört alakított ki. A 34. OTDK március 24-én kezdődik, a verseny önmagában egy komoly hagyomány. Örömmel tájékoztatja a jelenlévőket, hogy ennek elismeréseként az Országos Tudományos Diákköri Konferencia Magyar Örökség Díjat kap.

Fontos tudni, hogy a felsőoktatásban visszaesik a jelentkezés. Ennek egyik oka, hogy megingott a felsőoktatás presztízse, a másik pedig, hogy sok gyerek elmegy külföldre az érettségi után. Épp ezért középiskolai programot indítottunk. Az NTP anyagilag is támogatja, hogy a felsőoktatási műhelyekben középiskolások is részt vehessenek. Itt a meghívások folyamatban vannak, a versenyzők 10%-a a középiskolából fog kikerülni. Az aranyérmes tdk-soknak tartottunk egy programot, itt is középiskolásokat vártunk és azóta is folynak a találkozások, kapcsolatfelvételek.

Tehetségútlevelel: 160-at adtunk át tanulmányi versenygyőzteseknek, illetve a Gábor Dénes versenygyőzteseknek. Új Nemzedék Kiválóság Programra most 500-an kaptak ösztöndíjat.

TDK fórumban új eredmény, hogy élenjáró magyar gimnáziumokkal kötöttünk együttműködési megállapodást.

Mindezt azért, hogy a felsőoktatásba tényleg be tudjanak kerülni azok a tehetségek, akik az ottani élet magas minőségét biztosítják.

Tehetségtanácsok működnek az egyetemeken.

Mentler Mariann: A Matthias Collegium szintén a köznevelés-felsőoktatás átmenetét célzó kezdeményezés.

Bereczki Kinga: A szaklíceumok, szakiskolák célcsoport ezekben a kezdeményezésekben?

Szendró Péter: A szakgimnáziumokkal gondunk van Magyarországon is, hiszen itt bizonyos, az egyetemi bekerüléshez szükséges tantárgyakat szerényebben oktatják és nehéz az átkerülés. Ezek az oktatáspolitikai kérdések még tisztázás alatt vannak.

Pék László: A szakiskolákban nagy a leépülés, a középiskolák áttérnek a duális képzésre.

Szendró Péter: az előbb említett 10%-ban határon túliak is vannak, de a határon túli középiskolákban nem mindig sok a magyar nyelvűek aránya.

Bajor Péter: országon belül is nehézség a szakképzésben tanulók bevonása, hiszen már a fenntartó sem ugyanaz, más minisztérium alá tartoznak. Ezzel együtt biztatom a határon túli kollégákat, hogy adjanak javaslatokat a helyzet segítésére.

Pék László: tavaly volt a szakképzés éve, ott általában eszköztámogatás szerepelt. Esetleg érdemes lenne a szellemi értékeket is beépíteni.

Bajor Péter: most tisztázódik a jövő nyáron induló NTP-s konstrukció, az itt felmerülő fontos témákat tudjuk a koordinációs fórum ülésén is képviselni. De ahogy Szendró Professzor is kiemelte, ezek a tevékenységek erősítik egymást és mi is tudjuk egymást is segíteni: pl. az Innovációs Szövetség által megtalált tehetséges gyerekek utaztatását a Matehetsz tudja támogatni.

Szilágyi Judit: Romániában az volt a probléma, hogy a szülők bizonyos intézményekbe nem engedték el a gyerekeket. A segítő-áthidaló szerepet végül a református és egyéb vallási szervezetek vállalták fel.

A beszámolót a megjelentek egyhangú szavazással elfogadják.

5. napirendi pont: Tehetségház: kivitelezési közbeszerzés után, forrásbevonás előtt

Bajor Péter: 2016 karácsonyán kaptunk saját székház kialakítására forrást az EMMI-től. Az épület megvan, a bővítésre és felújításra november 5-én megszületett a szerződés, azonban sajnos lehet látni, hogy a rendelkezésre álló forrás nem lesz elég. 38,2 mft forráskiegészítést kaptunk Kásler miniszter úr keretéből. Az ingatlan 5 évig jelzáloggal terhelt, de ha a munkálatok rendben haladnak, jövő ősszel bejárásra is lesz lehetőség.

A beszámolót a megjelentek egyhangú szavazással elfogadják.

6. napirendi pont: Tehetség Nagykövet Választó Tanács elnöki tisztújítása

Bajor Péter tájékoztatja a jelenlévőket, hogy Sulyok Katalin, aki a tehetségsegítésben már régóta fontos szereplő, visszavonul a Tehetség Nagykövet Választó Tanács elnöki tisztségétől. A posztra Benkő Vilmos elnök urat javasolja. Személyi kérdésekben az ülés a szabályzat szerint titkos szavazással dönt. A szavazatszámoló bizottság megállapítja, hogy a Tehetség Nagykövet Választó Tanács elnöke Benkő Vilmos lett 26 igen szavazattal és 3 tartózkodással.

7. napirendi pont: Tanulmányi versenyek helyzete és javaslatok a továbblépésre

Bajor Péter az előzetesen kiküldött összefoglaló anyag kiegészítéseként elmondja, hogy célunk, hogy létrejöjjön az NTP forrásokban helyet kapjon egy meghívásos kiírás, amely kifejezetten a nagy múltú, hagyományos versenyek (kb. 30) finanszírozását és ezáltal hosszú távú fennmaradását szolgálja, illetve egy olyan, a versenyszervezőket megszólító nyílt pályázat, ahol az új versenyek mérethetők meg magukat. Van-e olyan szempont, amit képviseljünk, olyan verseny, amit fontos lenne a nagy múltú, hagyományos versenyekhez sorolni és ezáltal biztosítani számára a forrásokat évről-évre?

Alföldi István felhívja a tagság figyelmét az NTT tagjait, hogy a Neumann János Számítógéptudományi társaság országos, illetve határon túl is nyúló versenyeket szervez (Nemes Tihamér, LOGO), melyekre nagyon kevés támogatást kaptak eddig.

Szendró Péter: A Magyar Természettudományi Társaság ugyanezzel a gonddal küzd (pl.: Teleki, Hevesy versenyek). Ezeket fontos lenne pártolni.

Bajor Péter: A most elhangzott versenyek a javaslatunkban már szerepelnek.

Szendró Péter: Az is cél lenne, hogy határon túli magyarok részvételét valahogy támogathassuk. (pl. tehetségútlevelel rendelkezők külön jöhessenek).

Rajnai Gábor: A verseny a tehetséggondozás fontos területe, de a tehetségpontokat meg kellett győzni, hogy nem ez az egyetlen eleme a tehetséggondozásnak. A versenyek minőségi felügyeletét mi nem tudjuk ellátni, ezért a tanulmányi versenyek terén a saját funkcionkat kell tisztázni. Ennek a szakmai tartalmában tudunk segítséget nyújtani, illetve a minősítésben vállalhatunk még szerepet.

Oláh Vera: Mi (KÖMAL) már kiemelt helyzetben vagyunk, hiszen versenyünk külön támogatásban részesülnek. Többen meg is kérdezték, hogy miért pont mi kapjuk ezt a támogatást? Létezik egy Matematikai Szakmai Egyesület, neki kéne kijelölni, hogy a matematikai versenyek között melyik az egyéni támogatásra méltó színvonalú. Fontos lenne azonban azt is tudni, hogy a kiemelt versenylistára kerülés pontosan milyen anyagi támogatással jár.

Bajor Péter: Egyelőre ott tartunk, hogy a Matehetsz a szakmai koordináló szerepet fel tudja vállalni, ha ezt a Minisztériumban elfogadják.

Kormos Dénes: Évek óta kiszámíthatatlan egyes versenyek helyzete, az már előrelépésnek számít, ha ez rendezettebb lesz. De ennél többre is képesek vagyunk. A felkészítés, versenyre kiválasztás mind fontos tehetséggondozási állomás, csakúgy, mint a győztesek követése. Ezekhez egy minősítési rendszer kell. Az egyes versenyek költségstruktúrája nagyon eltérő, ehhez is fontos lenne az elemzés. Ne álljunk meg a versenyeknél, hanem az előtt és utána lévő fázisokat is kezeljük egyben.

Antos László: A pedagógusok felkészítése és elismerése is fontos lenne, és ez nem csak anyagi kérdés.

Magyar Margit: Az oktatásirányításnak végig kell gondolnia, hogy a támogatott versenyeknél milyen típusú támogatást ad. Fontos eleme a versenyeknek az utazás, ami nemcsak költségileg, de felelősségben is fontos kérdés. A művészeti versenyeknek létezik már egy versenyszabályzata (a közlönyben megjelent).

A beszámolót a megjelentek egyhangú szavazással elfogadják.

8. napirendi pont: A tehetségsegítés helyzete határon túli magyar területeken

Bajor Péter kéri a határon túli kollégákat, hogy röviden vázolják a határon túli tehetségsegítés helyzetét.

Bereczki Kinga: A jelenlegi források számunkra az alapkezelést teszik lehetővé. A kérdés, hogy milyen feladatot láthatunk még el. Rendszerszintű feladatokra nem áll forrás rendelkezésre. Egy dedikált forrás van az NTP-ben 500 000-3 000 000 Ft közötti összeget lehet igényelni, ez harmincórás tehetségsegítő programok megszervezését célozza. Határon túl tartalmi fejlesztés nem létezik, sok olyan alaprogram, ami Magyarországon a több forrás kapcsán adott, nincs jelen. Nem tudunk képzést, tehetségnapot

szervezni, fejlesztési feladatokat ellátni. Javaslatom, hogy meghívásos alapon, megtervezhető módon legyen kerete a határon túli szervezeteknek ezekre a tevékenységekre.

Jelenleg a székelyföldi tanács 2 millió forintból gazdálkodik évente. A Matehetsz programjai közül kevés ér el hozzánk, hiszen az EFOP-program szabályai miatt oda nem tudunk kapcsolódni. A tutorrendszer, a képzések: mind-mind olyan lehetőség, amelyekbe fontos lenne a határon túli magyarságnak is közvetlenül bekapcsolódni.

Székely Judit: Az utóbbi években kis, helyi programok tudnak megvalósulni a forráshiány miatt, eredeti feladatát az SZTT nem tudja ellátni. Egyre nagyobb szükség lenne a regionális programokra is, ezek építése, fejlesztése is fontos lenne.

Juhász Márta: Vajdaságban 26 tehetségpontot tartunk számon, közülük 15 aktív. Szakmai tanácskozások jöttek létre, műhelyek, továbbképzések, a tehetséggondozás népszerűsítése, természettudományos népszerűsítés, vizuális nevelés, néphagyomány. Diáktáborokat, versenyeket szerveznek. A Vajdasági Tehetséggálát idén már 6. alkalommal szervezzük meg. Ady ösztöndíjprogram a hátrányos helyzetűeknek. Az NTP nem nyújt működésre forrást, az intenzitás csökken, a programok megszűnnek. Kiszámítható anyagi forrásra lenne szükség.

Juhász Attila: Nálunk a fő fókusz a tömegtájékoztatás, nyelvhasználat, művelődés és oktatás.

Pék László: felvidéki helyzet is hasonló a többiekéhez. Nálunk nincs nemzeti tanács, a támogatások közül a Nemzetpolitikai Államtitkárság támogatására tudunk számítani, de nem vagyunk kiemelt szervezet. A magyarországi programokból pár százezer forintos támogatást tudunk szerezni, ezek viszont nagyon beszabályozottak. Konkrét programokra lehet csak fordítani, de közben a személyügyi, működési feltételeket, stb. is finanszírozni kell valahonnan. Én javasolnám, hogy erre a nehézségre is próbáljanak megoldást találni.

Szendró Péter javasolja, hogy szerveződjön egy konzultációs beszélgetést a határon túli képviselők és a kormányzati felelősök között. Talán nem is a pénz mennyiséggel lenne a legtöbb gond, inkább a felhasználási lehetőségekkel. A fórumülés erre nem alkalmas, ezt megelőzően lehet a témában érdemben egyeztetni.

Kormos Dénes: Támogatom a konzultációs kezdeményezést. A források bizonytalanok, kiszámíthatatlanok. Emellett javaslatom, hogy támogassuk, hogy meghívásos pályázatokkal támogassák ezeket a közösségeket.

Rajnai Gábor: A koordinációs fórum első ülésein fontos megállapítás volt, hogy a határon túli szervezeteket úgy segítsük, hogy az ottani tevékenységek szinkronban legyenek a hazai fejlesztésekkel.

Balogh László: Támogatja, hogy legyen elkülönített alap, és legyen konzultáció. Az előkészítő ülésre kellene egy komplex csomag, ami minden határon túli szervezet részére segítséget jelent.

Bajor Péter: Javasolja a következő határozat megszavazását:

A Nemzeti Tehetségsegítő Tanács javasolja a határon túli szervezetek és a minisztérium közötti személyes konzultáció létrejöttét, valamint a Nemzeti Tehetség Program keretein belül ezen szervezetek komplex munkájának támogatása érdekében meghívásos pályázatok kiírását.

Bajor Péter: Az NTP-n belül több pályázat megnyílt a határon túli szervezetek irányába, de tény, hogy ezek jelenthettek forrásszűkülést bizonyos programok finanszírozása szempontjából.

Krekuska Róbert: A kormányzat nevében elmondja, hogy a nyílt és meghívásos pályázatok esetében kibővítésre került a pályázati kör. A kormányzati törekvéseket jól mutatja, hogy az NFTÖ, az Ady, a Bonis Bona mind olyan lehetőségek, amelyek már a határon túliak számára is elérhetőek. A következő kétéves cselekvési program most van tárgyalás alatt és törekszünk rá, hogy a határon túliak is több lehetőséget kapjanak. A konzultáció remek lehetőséget nyújt a közös szempontok egyeztetésére.

Oláh Vera: Az NTP-s pályázati kiírások megszorításai miatt a szervezetek működési költségének finanszírozása a magyarországi pályázóknak is nehézséget jelent. Szintén korlátozza a tevékenységeket, hogy a pályázati kiírások szigorú megkötést fogalmaznak meg ezen a területen.

Krekuska Róbert: Sajnos az NTP pályázatokból tényleg csak a programot lehet finanszírozni, de programhoz közvetlenül kapcsolódó működési költségek (pl. bér) elszámolható.

9. napirendi pont: 2020 utáni tehetségsegítő programok tervezése, lehetséges irányok

Bajor Péter: Tervezzük a 2020-27-es periódus szakmai programját. Erre ma kevés időnk jutott, de talán nem is tudnánk itt megvitadni. Arra biztatnák mindenkit, hogy ehhez ötleteiket, javaslataikat örömmel fogadjunk, mert a Minisztérium is nyitott a javaslatainkra.

Szendró Péter: a Tehetségek Magyarországa után a Magyarság Tehetségei lehetne a következő cím.

10. napirendi pont: Egyebek

Bajor Péter: Tájékoztatja a résztvevőket a tavaszi nagyobb programokról:

- 2019. március 23. Kárpát-medencei Tehetségnap
- 2019. április 12. Genius Loci díjátadó

További hozzászólás nem lévén Bajor Péter megköszöni a megjelentek részvételét és értékes hozzászólásait és bezárja az ülést.

Bajor Péter
levezető elnök

Győryné Csomó Ildikó
emlékeztető lejegyzője

Rajnai Gábor
emlékeztető hitelesítője